

Ongevallen- Indexcijfers 1985

L. van Vliet, CCOZ

Het ontbreekt in Nederland aan een betrouwbaar inzicht in het voorkomen en de achtergronden van arbeidsongevallen. Er bestaat geen éénduidige registratieprocedure. Op landelijk niveau lijkt bovendien sprake van een grote onderregistratie van arbeidsongevallen in de Statistiek der Bedrijfsongevallen van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Al meer dan 20 jaar publiceert het Veiligheidsinstituut kwantitatieve gegevens over arbeidsongevallen in Nederland: de zgn. ongevallenindexcijfers. Dit jaar wordt deze publikatie verzorgd door het Veiligheidsinstituut en de Stichting CCOZ.

In dit artikel wordt een aantal kengetallen van arbeidsongevallen in een groep van 264 bedrijven en instellingen gepresenteerd. Besproken wordt aan welke voorwaarden de interpretatie van de cijfers gebonden is. Tevens is nagegaan hoe de ongevallenindexcijfers zich verhouden tot de Statistiek der Bedrijfsongevallen hetgeen eveneens van belang is voor het beoordelen van de waarde van de ongevallenindexcijfers. Ten slotte is onderzocht of de samenhang tussen het verschijnsel 'arbeidsongeval' en de bedrijfsgrootte in deze steekproef overeenkomt met bevindingen in de literatuur.

Ten behoeve van de ongevallenindexcijfers 1985 hebben 264 bedrijven en instellingen op basis van vrijwilligheid hun gegevens via een deelnemersformulier ter beschikking gesteld. De verstrekte gegevens hebben betrekking op het bedrijf (bedrijfs-groep; aantal personeelsleden); op het aantal ongevallen met verzuim langer dan één dag na de dag van het ongeval; op het aantal werkelijk verzuimde dagen ten gevolge van arbeidsongevallen; en op het aantal ongevallen met blijvend letsel of dodelijke afloop. Op grond van deze data wordt de frequentie-index en de verzuimindex berekend en een overzichtstabel samengesteld (tabel 1).

De bedrijven zijn naar hun activiteiten onderverdeeld in 16 bedrijfstakken. Meer dan tweederde van het aantal bedrijven is ingedeeld in de be-

drijfs-groepen Metaalbewerking I en II, Chemische Industrie, Voedings- en Genotmiddelenbereiding en Utiliteitsbedrijven.

Interpretatie

Het in tabel 1 gepresenteerde totaaloverzicht van de ongevallenindexcijfers is voor wat betreft de vorm en wijze van samenstelling geheel gelijk aan die van voorgaande jaren. Alvoors de tabel inhoudelijk te kunnen interpreteren, wordt stil gestaan bij de wijze waarop de gegevens verzameld zijn, omdat dit de reikwijdte van de interpretatie van de ongevallenindexcijfers in belangrijke mate bepaald.

Allereerst geldt dat, strikt genomen, de ongevallenindexcijfers geen indexcijfers zijn. De cijfers worden niet ge-

relateerd aan een basisjaar, maar geven een aantal kengetallen van in het verslagjaar opgetreden arbeidsongevallen. Omdat de term 'ongevallenindexcijfers' wijd verbreid is, wordt er ook in dit artikel gebruik van gemaakt.

Bij de berekening van het gemiddelde personeelsbestand blijken in de praktijk verschillende manieren gehanteerd te worden. Soms wordt het bestand per 1 januari opgeteld bij het bestand per 31 december en gedeeld door twee. In andere bedrijven wordt het gemiddeld aantal personeelsleden berekend als de som van het aantal personeelsleden per laatste datum van iedere maand gedeeld door 12. De invloed van seizoenarbeid of een groot personeelsverloop komt in deze berekeningswijzen op verschillende manieren tot uitdrukking.

Ook met betrekking tot het vaststellen van het aantal ongevallen en het aantal verzuimdagen bestaat onduidelijkheid. Ongevallen overkomen aan inleenpersoneel of personeel van onderaannemers blijven nu buiten de statistiek. Het rekenen in werkdagen in plaats van in kalenderdagen geeft een vertekend beeld. Een ongeval, dat op vrijdag gebeurt en tot verzuim leidt, terwijl het slachtoffer op dinsdag het werk weer hervat verschijnt nu niet in de statistiek.

Vervolgens is de steekproef van bedrijven, die de gegevens verstrekten, aan veranderingen onderhevig. Dit betreft zowel de omvang als de samenstelling. Tabel 2 biedt een overzicht van de ongevallenindexcijfers over de afgelopen 10 jaar. Het aantal bedrijven en het aantal werknemers is verder afgenomen. In 1976 deden nog 487 bedrijven mee aan de registratie tegen 264 bedrijven en instellingen in 1985. Het aantal werknemers, waarop de gegevens in 1985 betrekking hadden, bedraagt iets meer dan de helft van het aantal werknemers in 1976.

Tegen de achtergrond van bovenvermelde opmerkingen bij de wijze van dataverzameling kunnen de ongevallenindexcijfers inhoudelijk geïnterpreteerd worden. Uit tabel 1 valt af te lezen dat zowel de IF als de IV gedaald zijn ten opzichte van 1984. Dit betekent echter geenszins, dat van een dalende tendens gesproken mag worden. De IF en IV vertoonden over de afgelopen 10 jaar een grillig patroon van dalen en stijgen (tabel 2). Volgens de Statistiek der Bedrijfsongevallen is sprake van een regelmatig dalend patroon van de incidentie van arbeidsongevallen (tabel 3). Het

Tabel 1. Totaaloverzicht van de kengetallen van arbeidsongevallen bij 264 bedrijven: de ongevalindexcijfers 1985¹

bedrijfsgroep	aantal bedrijven	aantal werknemers	Indexcijfers ²		Aantallen	
			I.F.	I.V.	doden ³	inval ⁴
1. Metaalbewerking 14 ⁵	22	13 142	4.4	16.9	0	10
2. Metaalbewerking II ⁵	50	34 258	2.6	15.1	0	15
3. Metaalbewerking III ⁵	10	7 593	6.5	15.2	2	1
4. Chemische Industrie	54	52 430	1.7	18.1	0	8
5. Voedings- en Genot- middelenbereiding	27	15 539	3.6	16.1	0	5
6. Utiliteitsbedrijven	24	22 720	1.4	20.6	4	4
7. Rubber-Lederindustrie	5	3 252	2.7	18.5	0	2
8. Papierindustrie en drukkerijen	14	8 114	2.7	15.2	0	5
9. Aardewerk-, Glas-, Cement-, Betonindustrie	9	3 083	3.5	18.7	2	0
10. Houtbe- en -verwerking	4	369	5.7	20.8	0	2
11. Bouwbedrijven	2	408	1.5	5.7	0	0
12. Textielbedrijven	6	1 167	3.7	11.4	0	0
13. School- en Vakoplei- dingswerkplaatsen	10	1 143	0.5	23.2	0	0
14. Transportbedrijven	3	35 196	3.2	17.0	2	10
15. Havenbedrijven	3	654	5.2	32.3	0	2
16. Andere bedrijven	21	12 828	1.7	18.6	2	0
Totaalcijfers 1983	294	302 110	2.4	15.0	5	39
Totaalcijfers 1984	290	225 278	2.9	17.5	8	35
Totaalcijfers 1985	264	211 896	2.6	16.9	12	64

1. Voor zover op 6 juni 1985 beschikbaar.

2. I.F. = aantal letsels per 100 werknemers met verzuim langer dan één dag na de ongevalsdag, inclusief de ongevallen met blijvend letsel en dodelijke afloop.

I.V. = aantal verloren arbeidsdagen per ongeval, zonder 'fictieve' verliesdagen voor blijvend letsel en dodelijke afloop.

3. Dodelijke afloop, direct of later.

4. Blijvende, gehele of gedeeltelijke invaliditeit.

5. I = zware industrie, II = lichte industrie, III = scheepsbouw- en scheepsreparatiebedrijven.

Tabel 2. Ongevallenindexcijfers over de jaren 1976-1985

jaar	aantal bedrijven	aantal werknemers	indexcijfers	
			index frequentie	index verzuim
1976	487	378.114	3.0	15.0
1977	472	381.487	3.0	15.5
1978	444	381.189	2.7	17.7
1979	433	390.813	3.0	15.1
1980	404	372.999	2.8	16.9
1981	329	331.910	3.1	17.0
1982	285	263.790	2.7	17.3
1983	294	302.110	2.4	15.9
1984	290	225.278	2.9	17.5
1985	264	211.896	2.6	16.9

Bron: de door het Veiligheidsinstituut jaarlijks in De Veiligheid gepubliceerde overzichtstabellen

Tabel 3. Incidentie van arbeidsongevallen in indexcijfers (1976 = 100) volgens de Statistiek der Bedrijfsongevallen

jaartal	76	77	78	79	80	81	82	83	84
indexcijfers	100	93	87	83	83	73	70	67	60

Bron: Statistiek der Bedrijfsongevallen 1984, CBS, Den Haag, 1985.

Ten behoeve van de ongevallenindexcijfers 1985 hebben 264 bedrijven en instellingen vrijwillig hun gegevens over bedrijfsongevallen beschikbaar gesteld.

interpreteren van het patroon in de ongevallenindexcijfers is moeilijk, doordat de steekproef van bedrijven en instellingen, die aan de registratie deelnemen, van jaar tot jaar verschilt. Het vergelijken van de bedrijfspgroepen is dan niet goed mogelijk. Het is waarschijnlijk aan te nemen dat in de steekproef vooral bedrijven met een relatief hoge incidentie aanwezig blijven.

Het is niet mogelijk uit de steekproef van de ongevallenindexcijfers een groep van bedrijven en instellingen samen te stellen, die over een langere periode aan de registratie heeft deelgenomen. Bij een constante groep bedrijven zou het mogelijk zijn op bedrijfspgroepniveau en voor het totale bestand trends te interpreteren (cohort-analyse).

Voor individuele bedrijven, die over een reeks van jaren in de steekproef aanwezig waren, kan een eventuele trend met betrekking tot het ongevalsgebeuren in een bedrijf worden afgelezen. Het blijkt dan dat de kengetallen enorm variëren per jaar. Een verklaring hiervoor kan gelegen zijn in de grote toevalligheidsfactor, die optreedt bij het verschijnsel 'arbeidsongeval'. Ook de mate van betrouwbaarheid van de bedrijfsinterne ongevallenregistratie is van invloed. Verschillen en trends in incidentie op bedrijfsniveau kunnen geïnterpreteerd worden door bedrijfsinterne factoren (zoals het veiligheidsbeleid; het personeelsverloop; de personeelssamenstelling; de introductie van nieuwe procédés; of reorganisaties) en externe factoren (zoals de meldingsplicht; de verzekeringsvorm; nieuwe richtlijnen in het kader van de Ar- ▷

beidsomstandighedenwet; etc.) in de beschouwingen te betrekken. Opvallend in de kengetallen over 1985, ten slotte, is de toename van het absolute aantal arbeidsongevallen met dodelijke afloop en blijvend letsel (tabel 1). Het is niet aannemelijk te veronderstellen, dat de arbeidsomstandigheden plotseling tot een groter aantal ernstige ongevallen aanleiding geven. De Statistiek der Bedrijfsongevallen 1984 meldt een verdere daling van het aantal overleden personen ten gevolge van een bedrijfsongeval (CBS, 1985). De verklaring voor dit verschijnsel moet dan ook in eerste instantie gezocht worden in de samenstelling van de steekproef. Waarschijnlijk is dat ook hier weer geldt dat vooral bedrijven met een hoger ongevalsrisico in de steekproef oververtegenwoordigd zijn.

Vergelijking

In het onderstaande wordt nader ingegaan op de vraag hoe de steekproef van de ongevallenindexcijfers zich verhoudt tot het totale bedrijfsleven. Dit gebeurt door gebruik te maken van de Statistiek der Bedrijfsongevallen, omdat deze op de gehele werknemerspopulatie betrekking heeft. Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceert jaarlijks een Statistiek der Bedrijfsongevallen. Deze wordt samengesteld op grond van gegevens van de bedrijfsverenigingen. Wanneer de Statistiek der Bedrijfsongevallen vergeleken wordt met de ongevallenindexcijfers, valt op, dat de indeling van bedrijven verschilt. De indeling van de populatie in de Statistiek der Bedrijfsongevallen over bedrijfsklassen en -takken geschiedt met ingang van 1984 volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1974). Onder het nodige voorbehoud kan door samenvoegen van verschillende klassen en groepen in beide statistieken een enigszins vergelijkbare indeling verkregen worden (tabel 4).

De Statistiek der Bedrijfsongevallen van 1985 is nog niet voorhanden. De meest recente cijfers zijn die van 1984. Omdat hier de verdeling over bedrijfstakken beschouwd wordt, en niet te verwachten is dat deze verdeling binnen de Statistiek der Bedrijfsongevallen sterk aan verandering onderhevig is, worden de ongevallenin-

Tabel 4. Vergelijking van de procentuele verdeling van het aantal werknemers over bedrijfstakken en -groepen in de populatie van de Statistiek der Bedrijfsongevallen en in de steekproef van de ongevallenindexcijfers

Statistiek der Bedrijfsongevallen		ongevallenindexcijfers	
bedrijfsklassen	percentage werknemers		bedrijfsgroepen
Voedings- en genotmiddelenindustrie	4.5	7.3	Voedings- en genotmiddelenbereiding
Textiel-, kleding-, leder- e.a. lederwarenindustrie	1.3	0.6	Textielbedrijven
Hout- en meubelindustrie	0.9	0.2	Houtbe- en verwerking
Papier-, papierwaren- en grafische industrie en drukkerijen	3.1	3.8	Papierindustrie en drukkerijen
Aardolie-industrie en chemische-, rubber- en kunststoffenindustrie	3.7	26.3	Chemische industrie en Rubber- en lederind.
Bouwmat., aardewerk- en glasindustrie	1.0	1.5	Aardewerk-, glas-, cement- en betonind.
Basismetaleen-, metaal- en machine en electrotech. industrie	8.9	26.0	Metaalbewerking I, II en III
Openbare nutsbedrijven	1.5	10.7	Utiliteitsbedrijven
Bouwnijverheid en installatiebedrijven	9.0	0.2	Bouwbedrijven
Overigen	66.1	23.4	Andere bedrijven en instellingen
totaal	100.0	100.0	

dexcijfers 1985 vergeleken met de Statistiek der Bedrijfsongevallen 1984.

Een aantal bedrijfstakken blijkt in de steekproef van de ongevallenindexcijfers ondervertegenwoordigd. Dat geldt met name voor de bouwbedrijven en de overige bedrijven.

Het blijkt dat de chemische en aanverwante industrie sterk oververtegenwoordigd is in de steekproef van de ongevallenindexcijfers. In de berekening van de ongevallenindexcijfers zijn de gegevens van ongeveer 50% van de werknemers in deze bedrijfstak meegenomen.

Eveneens oververtegenwoordigd zijn de metaalnijverheid en de metaal- en electrotechnische industrie.

De verdeling van het aantal ongevallen over de onderscheiden bedrijfstakken loopt parallel aan die van de werknemersaantallen. In de Statistiek der Bedrijfsongevallen is het relatieve aandeel van de onderscheiden bedrijfstakken in het totaal aantal ongevallen beduidend hoger dan het aandeel van de overige bedrijven (56.2% tegen 43.8%). Dit bevestigt de relatief hogere kans op een arbeidsongeval in de industrie. Dat dit niet in de ongevallenindexcijfers is terug te vinden is gelegen in de relatieve ondervertegenwoordiging van de overige bedrijven in dit bestand. De vergelijking leidt tot de conclusie dat de procentuele verdeling van het

aantal werknemers over de onderscheiden bedrijfstakken in de Statistiek der Bedrijfsongevallen en de steekproef van de ongevallenindexcijfers niet gelijk is. Het verdient aanbeveling de indeling in bedrijfstakken, die gebruikt wordt in de presentatie van de ongevallenindexcijfers, te vervangen door een indeling volgens de Standaard bedrijfsindeling. Bovendien moet gestreefd worden naar een zo constant mogelijke steekproef. Dan zouden de uitkomsten van de ongevallenindexcijfers en de Statistiek der Bedrijfsongevallen met behulp van een aantal correcties met elkaar vergeleken kunnen worden.

Op grond van bovenstaande presentatie en bespreking van de ongevallenindexcijfers 1985 moet geconcludeerd worden, dat het interpreteren van de ongevallenindexcijfers alleen betrekking kan hebben op de steekproef, waarop de ongevallenindexcijfers gebaseerd zijn. Generaliseren naar het hele bedrijfsleven of naar gehele bedrijfstakken is niet mogelijk.

Kengetallen van arbeidsongevallen

De ongevallenindexcijfers lenen zich nauwelijks voor nadere analyse. Het is niet mogelijk de cijfers te analyseren naar oorzaak of seizoensinvloed,

zoals in de Statistiek der Bedrijfsongevallen wel mogelijk is. Het basis-materiaal over 1985 leent zich wel voor een uitsplitsing naar bedrijfs-grootte.

Het aandeel van bedrijven met méér dan 500 werknemers is opvallend. Op het totaal aantal ondernemingen maken bedrijven met méér dan 100 werknemers minder dan één procent uit (Statistisch Zakboek 1985, CBS). Van het totaal aantal werknemers, waarop de ongevallenindexcijfers betrekking hebben, werkt 84% in bedrijven met méér dan 500 werknemers (tabel 5).

Tussen de bedrijven bestaan verschillen in frequentie-index (IF) en verzuimindex (IV). In bedrijven met minder dan 100 werknemers bestaat over de bedrijfsgroepen een grote variatiebreedte voor zowel de IF als de IV. In de eerste plaats wordt deze veroorzaakt door een relatief klein aantal bedrijven en een aantal werknemers in de groep 'bedrijven met minder dan 100 werknemers' in de steekproef. Daarnaast is het een gevolg van de empirische eigenschappen van het verschijnsel 'arbeidsongeval' (Prins, 1985). Bedoeld wordt dat bedrijfsongevallen met verzuim een vrij zeldzaam verschijnsel zijn met een groot toevalligheidselement in het optreden ervan en dat bedrijfsongevallen niet een risico vormen dat de gehele bedrijfspopulatie gelijkmatig treft. Dit maakt het interpreteren van geaggregeerde gegevens over het ongevalsgebeuren in kleine bedrijven een stuk moeilijker. Het instrument 'ongevallencijfers' lijkt in kleine bedrijven van weinig praktisch belang (zie ook Van Vliet, 1986). Omdat de arbeidsorganisatie overzichtelijker is behoeft dit zeker geen belemmering te vormen voor het ontwikkelen van een beleid gericht op het voorkomen van arbeidsongevallen.

In de groep bedrijven met minder dan 100 werknemers meldt 62% van de deelnemers, dat er in 1985 geen ongeval met verzuim langer dan een dag heeft plaatsgevonden. Voor de gehele populatie is dit 17%. Méér dan de helft van het totale aantal bedrijven waar geen ongevallen voorkwamen, heeft minder dan 100 werknemers. Ook de hoogste incidenties worden relatief het meest door de kleinste bedrijven gemeld. Door deze enorme variatie blijft de groep bedrijven met minder dan 100 werknemers verder buiten beschouwing.

Uit tabel 6 kan worden afgelezen, dat met uitzondering van bedrijven met

Tabel 5. Aantallen werknemers en gemelde ongevallen uitgesplitst naar bedrijfsgrootte

Bedrijfsgrootte	100	100-250	250-500	500	totaal
totaal aantal bedrijven	39	54	67	104	264
totaal aantal werknemers	1816	8 604	24 571	176 903	211 896
totaal aantal ongevallen	38	283	731	4 507	5 559

Bron: deelnemers ongevallenindexcijfers 1985.

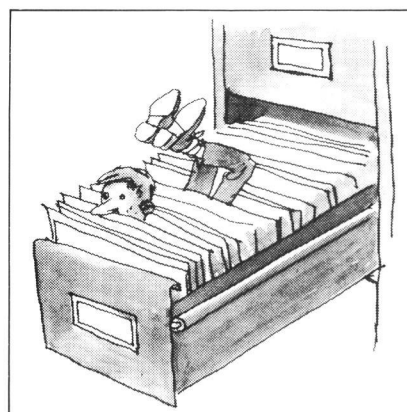
Tabel 6. Frequentie-index en verzuimindex 1985 uitgesplitst naar bedrijfsgrootte

Bedrijfsgrootte	100	100-250	250-500	500	totaal
frequentie-index (IF)	2.1	3.3	3.0	2.6	2.6
verzuimindex	17.9	15.2	16.8	17.1	16.9

Bron: deelnemers ongevallenindexcijfers 1985.

minder dan 100 werknemers geldt dat hoe groter het bedrijf des te lager de incidentie en des te langer de gemiddelde verzuimduur per arbeidsongeval. Een dergelijk patroon treedt ook binnen een groot aantal bedrijfsgroepen op (Metaalbewerking II, Chemische Industrie, Voedings- en Genotmiddelenindustrie, Aardewerk-, Glas-, Cement- en Betonindustrie). Skiba (1979) meldt, dat in de samenhang tussen de incidentie van arbeidsongevallen en bedrijfsgrootte nog weinig onderzocht is. Uit Duits onderzoek blijkt, dat in middelgrote bedrijven de incidentie het hoogst is.

Verklaringen voor dit verschijnsel kunnen gevonden worden in de aandacht voor en effectiviteit van het veiligheidsbeleid. Mogelijk gebeuren er in grotere bedrijven minder ongevallen door een veiliger arbeidsorganisatie (meer ruimte; modernere apparatuur; beter opgeleid personeel; etc.). Als zich een arbeidsongeval voordoet, dan betreft dat relatief vaak een ongeval met langduriger verzuim. Het risico op minder ernstige ongevallen is klein door reeds getroffen voorzorgsmaatregelen. In de tweede plaats kan de oorzaak liggen in de opzet van de bedrijfsinterne ongevallenregistratie. Vaak zijn grote bedrijven eigen risicodragers in het kader van de Ziektewet, hetgeen het voorkomen van arbeidsongevallen financieel aantrekkelijk maakt voor deze bedrijven. Het kan ook zijn, dat grote bedrijven eerder alleen betrekkelijk ernstige ongevallen met een relatief langere verzuimduur melden. Een lagere IF bij grotere bedrijven kan ook een gevolg zijn van de samenstelling van het personeelsbestand door een andere verhouding

In het bedrijfsleven bestaat behoefte aan cijfermateriaal over arbeidsongevallen.

tussen productie- en administratief-personeel.

Interpretatie ongevallenindexcijfers speculatief

Het verschijnsel 'arbeidsongeval' staat steeds meer in de belangstelling. In het kader van de Arbeidsomstandighedenwet zijn nieuwe initiatieven genomen en nog te verwachten met betrekking tot (de registratie van) arbeidsongevallen (art. 9 en 10 Arbeidsomstandighedenwet). Er is een nieuwe norm 'Ongevallenindexcijfers' gepubliceerd (NNI, 1985). In het bedrijfsleven bestaat behoefte aan cijfermateriaal over arbeidsongevallen waarmee het mogelijk is het ongevalsgebeuren in het eigen bedrijf te vergelijken met die in gelijksoortige bedrijven. Het valt te hopen dat er volgens een éénduidige registratieprocedure aan gegevensverzameling over arbeidsongevallen gedaan zal worden. In dit artikel is aangegeven hoe spe- ►

ARBO STUDIE

culatief het interpreteren van de ongevallenindexcijfers op dit moment nog is. Voor afzonderlijke bedrijven vormen de ongevallenindexcijfers een goed referentiekader voor het onderling vergelijken van de eigen kentallen van arbeidsongevallen. Zeker voor die deelnemers, die al enkele jaren aan deze registratie deelnemen, kunnen uit de cijfers conclusies getrokken worden met betrekking tot het ongevalsgebeuren in het eigen bedrijf (trends, risicogroepen, e.d.). De waarde van kwantitatieve gegevens is beperkt. Anders ligt dat met betrekking tot kwalitatieve gegevens over ongevallen. Een goede en betrouwbare bedrijfsinterne ongevallenregistratie kan een houvast bieden voor het

ontwikkelen van een veiligheidsbeleid gericht op het beheren van het ongevalsgebeuren op bedrijfsniveau. ○

Geraadpleegde literatuur:

Centraal Bureau voor de Statistiek. *Statistiek der Bedrijfsongevallen 1968*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij, 1972.
Centraal Bureau voor de Statistiek. *Statistiek der Bedrijfsongevallen 1984*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij, 1985.
Geurts L, Prins R. *Ongevallenregistratie en informatiegebruik*. Ontwikkelingen en ervaringen met betrekking tot arbeidsongevalenstatistiek in Nederland, West-Duitsland en de USA. Amsterdam: CCOZ, 1982.
Hale AR. Accident investigation systems. *Occupational Health* 1975; nr. 3; p. 110-2.
Hale AR. Accident investigation: collecting the facts? *Occupational Health* 1977; nr. 9; p. 400-3.
Hale AR, Hale M. *A Review of the Industrial Accident Research Literature*. London: Her Majesty's Stationary Office, 1972.

Inwerkingtreding nieuwe artikelen Arbeidsomstandighedenwet op 1 juni '85. *De Veiligheid* 61 1985; nr. 6; p. 303.
Nederlands Normalisatie-instituut. *'Ongevallenindexcijfers'* (NEN-3047). Delft: juli 1985.

Prins R. Ongevallen in het licht van de officiële cijfers. Over de 'onderregistratie' van arbeidsongevallen in Nederland. *Tijdschrift voor Sociale Gezondheidszorg* 62 1984; nr. 9; p. 362-8.

Prins R. Bedrijfsongevallenstatistiek op een keerpunt? *De Veiligheid* 61 1985; nr. 9; p. 419-21.

Skiba R. *Taschenbuch Arbeitssicherheit*, Bielefeld: Erich Schmidt Verlag, 1973.

Smit HA. De bruikbaarheid van de statistiek der bedrijfsongevallen voor epidemiologisch onderzoek. *Tijdschrift voor Sociale Gezondheidszorg* 63 1985; nr. 22; p. 910-4.
Veiligheidsinstituut. Ongevallen-indexcijfers 1984. *De Veiligheid* 61 1985; nr. 10; p. 458.

Vliet L van. *Arbeidsongeval in maat en getal. Een onderzoek naar bedrijfsinterne ongevallenregistratie*. Amsterdam: Stichting CCOZ, 1986.

ARBOMARKT

Korps Controleurs Gevaarlijke Stoffen 100 jaar

Gespecialiseerd korps is bepaald geen luxe

Drs. P. van Zuuren

Op luisterrijke wijze heeft onlangs het Korps Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KCGS) zijn honderdjarig jubileum gevierd. Dit gebeurde in de grafelijke zalen van het Binnenhof te Den Haag. Niet minder dan 150 personen, grotendeels uit de politieke sfeer, hebben aan de jubileumviering deelgenomen.

Bij een jubileum als het onderhavige past een terugblik, maar ook een blik vooruit. Wat deze terugblik betreft ontbrak het op de jubileumviering niet aan nostalgische beschouwingen. Sinds de uitvinding van het buskruit, zo werd betoogd, heeft het vervoer van ontplofbare en later van gevaarlijke stoffen de aandacht van de overheid gehad. Grote rampen, zoals in 1654 te Delft en in 1807 te Leiden, hebben de stoot gegeven tot regelingen. Het valt dan ook niet te verwonderen dat in 1886 een politieel appa-

raat in het leven werd geroepen, dat toezicht op deze regelingen moest houden. Het werd het Korps Geleiders Ontplofbare Stoffen, in 1962 omgezet in het Korps Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KCGS). Dit gebeurde in anticipatie op de in 1963 tot stand gekomen Wet op de Gevaarlijke Stoffen. In het embleem van het Korps vindt men echter nog steeds het ontploffingsgevaar terug. Het is natuurlijk vanzelfsprekend dat het Korps in de loop van de jaren grote veranderingen heeft ondergaan.

De huidige commandant, W. A. Modderkolk, gaf daarvan een beeld. Het korps, aldus de commandant, stelt zich ten doel door toezicht op de naleving van de bepalingen bij en krachtens de Wet Gevaarlijke Stoffen, de openbare veiligheid maximaal te bevorderen. Een typisch politieke taak, die overigens door ir. H. A. de Groot, directeur-generaal van het Verkeer, wat ruimer wordt geïnterpreteerd. Hij sprak van 'het zoveel mogelijk in het belang van de openbare veiligheid terugdringen van specifieke risico's verbonden aan het vervoer van gevaarlijke stoffen. En dat op een manier waarbij dit vervoer in het algemeen kan plaatsvinden tussen het overige verkeer en vervoer'.